Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація „Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 233. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 13-го ЖОВТНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 13, 1979 No. 233. VOL. LXXXVI.

ПРОВОДИ БРАТСЬКИХ СОЮЗІВ ЗАПОВІДАЮТЬ КОНСОЛІДАЦІЮ ЗУСИЛЬ ДЛЯ ВЛАСНОГО РОЗВИТКУ ТА БІЛЬШОЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ В ЙОГО ЗМАГАННЯХ

Піттсбург, Па. — Консолідація сил і зусиль для дальшого власного розвитку та розвитку всієї громади і збільшена моральна та матеріяльна допомога нашим центральним репрезентаціям, Українському Конгресовому Комітетові Америки і Комітетові Українців Канади та Світовому Конгресові Вільних Українців, для посилення їх акцій в обороні людських і національних прав українського народу — були головним предметом дебат і рішень проводів наших братських Союзів під час уже восьмої з черги їхньої спільної зустрічі-наради, яка відбулася цим разом у Піттсбургу, осідку Української Народної Помочі, 7-го вересня 1979. Попередня подібна зустріч відбулася 14-го грудня 1977-го року в Скрентоні, осідку Українського Братського (тоді ще Робітничого) Союзу, після подібних зустрічей нарад в головних канцеляріях „Українського Народного Союзу в Джерзі Ситі та Союзу Українців Католиків „Провидіння" у Філядельфії.

В теперішніх нарадах у Піттсбургу, господарем яких була цим разом Українська Народна Поміч, її репрезентували: головний предсідник Володимир Мазур, заступники гол. предсідника Лев Футала і Розалія Сикута, головний секретар Ананій Никончук, головний касир Анна Крупа і голова Канадського Представництва Володимир Окіпюк.

Представниками Союзу Українців Католиків „Провидіння" були: заступник головного предсідника (о. шамб. Роберта Москаля), д-р Олександер Білик, духовний дорадник о. Константин Бердар, головний секретар Богдан Казанівський, головний фінансовий секретар Богдан Тодорів, головний касир Стефанія Вовчок та головний організатор Ігор Смолій.

Український Братський Союз заступали, головний предсідник Іван Олексин, головний секретар д-р Роман Ричок,головний касир Едвард Попель і головний радний Зенон Комоницький.

Український Народний Союз репрезентували: головний предсідник д-р Іван Флис, головний секретар Володимир Сохан і головний касир Уляна Дячук.

Разом ці чотири українські братські союзи становлять найбільшу в українській громаді в Новому Світі зорганізовану силу та розпоряджають найбільшою сумою майна, мавши (по черзі їхньої величини) з днем 31-го грудня 1978-го року: Український Народний Союз: 87,000 членів, 456 Відділів і $42,577,655.00 майна; Український Братський Союз: 22,951 члена, 256 Відділів, $9,784,486.00 майна; СУК „Провидіння": 19,054 членів 213 Відділів, $8,109,044.00 майна; Українська Народна Поміч: 9,010 членів, 174 Відділи, $3,790,585.00 майна.

Разом усі наші Союзи мають: 138,006 членів, 1009 Відділів і $64,259,760.00 майна (дані взято з офіціяльної „Статистики Братських Запомогових Союзів", видання 1979).

Наради відкрив, вітаючи приявних і ними проводив, запропонувавши порядок нарад, гол. предсідник Української Народної Помочі Володимир Мазур.

Під час нарад обмірковано ряд справ для посилення і поліпшення багатобічних активностей Союзів, як внутрішньо-організаційного, так і загально-громадського порядку. Зокрема обмірковано активність наших Союзів в обличчі конкуренції з боку комерційних забезпеченевих компаній, влаштовування спільних організаційно-вишкільних курсів, публікацію спільного „Братського Бюлетеню" і подібне, з головною метою звернути увагу та довести до відома українців в Аме-

(Продовження на ст. 3)

ВІДБУЛАСЯ ПІВРІЧНА ПЕРЕВІРКА МАЙНА, ДІЛОВОДСТВА ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО СТАНУ УНС

Джерзі Ситі, Н. Дж. — У п'ятницю, 12-го жовтня, тут у приміщеннях Головної Канцелярії Українського Народного Союзу та його В-ва „Свобода" закінчилася звичайна піврічна перевірка майна діловодства та організаційного стану і активностей цієї найбільшої та найстаршої української братської установи, якій в цьому році сповнилося 85 років існування.

Головна Контрольна Комісія УНСоюзу на роки 1978-1982 (зліва): проф. д-р Богдан Гнатюк, мгр Іван Геврик, д-р Богдан Футей, проф. Іван Телюк і о. митрат Степан Біляк.

Перевірку, яка включала Рекордовий, Касовий та Організаційний департаменти-відділи, як теж В-во „Свобода" і Союзівку, переводила обрана 29-ою Конвенцією УНС в травні 1978-го року Головна Контрольна Комісія в складі: д-р Богдан Футей (Клівленд), проф. Іван Телюк (Ню Гейвен), о. митрат Степан Біляк (Філядельфія), проф. д-р Богдан Гнатюк (Філядельфія) і мгр Іван Геврик (Вінніпег, Канада).

Про вислід перевірки Контрольна Комісія звітуватиме Головному Урядові УНСоюзу на річних нарадах в травні 1980-го року, а загальні ствердження та заклик Комісії буде опублікований в одному з наступних чисел „Свободи".

БЖЕЗІНЬСКІ ДОРАДЖУЄ КРАЇНАМ НАТО, ЩОБИ НЕ ПІДДАЛИСЯ ШАНТАЖЕВІ МОСКВИ

Вашінґтон. — У столиці З'єднаних Стейтів Америки відбувається триденна конференція з участю кругло 500 делеґатів від 15-ти членських держав Північно-Атлантійського Союзу (НАТО). Дорадник президента Джіммі Картера для справ крайової безпеки Збіґнєв Бжезіньскі виголосив на тому зібранні промову, в якій палко перестерігав, щоби ті членські країни НАТО не дали себе застрашити Совєтським Союзом і не відмовилися від свого пляну розмістити у Західній Европі нову атомову ракету із засягом на середущу віддаль. Існує плян становити ті ракети в Британії, Бельгії, Голляндії, Західній Німеччині й Італії.

В минулому тижні Леонід Брежнєв заявив у Східньому Берліні, що Совєтський Союз готовий зменшити число своїх атомових ракет у Центртальній Европі під умовою, що західні держави не побільшуватимуть

(Продовження на ст. 3)

Кастро прибув до Ню Йорку — бережуть його біля 2,000 поліціянтів

Об'єднані Нації, Н. Й. — Диктаторський президент комуністичної Куби, Фідель Кастро, прилетів вночі зі середи на четвер, 10-го 11-го жовтня ц. р., до Ню Йорку на Міжнародне летовище ім. Кеннеді і відтіль перевезли його до Мангаттену гелікоптером. Він замешкав у кубинській місії при Об'єднаних Націях. Кастро переведе два дні в Ню Йорку і в п'ятницю мав промовляти в Генеральній Асамблеї.

На той час змобілізовано понад 2,000 поліції і секретної служби для його охорони перед можливим атентатом. Ворожі комуністичному режимові кубинські еміґранти відгрожувалися, що коли Кастро стане ногою на американській землі, то він живим не вийде з Америки.

Поліція проголосила „замороженою зоною" цілий бльок довкола будинку, в якому живе Кастро: заборонено там ввесь автомобільний і піший рух і навіть мешканців домів у цьому

(Продовження на ст. 3)

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНСОЮЗУ ЗАКЛИКАЄ ДО ПОСИЛЕНОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу звернувся із закликом до всіх Відділових секретарів, організаторів та до членства посилити організаційну працю в рамках компанії, яка проходить під знаком 85-річчя цієї найбільшої і найстаршої української організації у вільному світі, та завершити цей рік успішними здобутками для добра громади у вільному світі та українського народу на рідних землях.

Відкликаючись на85-літню історію УНСоюзу та його службу громаді та допомогу українському народові в найбільш критичних хвилинах, Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу вказує на потреби постійного росту та мобілізацію духово-моральних і матеріяльних ресурсів, бо „тільки такою мобілізацією ми можемо виправдати ті надії що їх покладають на нас, українців в Америці і Канаді, наші брати в Україні".

Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу стверджує, що метою цьогорічної кампанії є приєднання 4,000 нових членів, хоча до цього часу виконано тільки половину наміченого пляну. „Отже, за цих останніх в цьому ювілейному році двох з половиною місяців ми спільними силами і зусиллями повинні змобілізувати до цього нашого союзу ідей, праці та інтересів ще бодай дві тисячі нових членів", — сказано в заклику.

Крім різних винагород для організаторів і нових членів, Головний Екзекутивний Комітет проголосив ряд нових вирізнень і нагород, які негайно входять в життя. Серед них одною з нагород є покриття коштів на відвідини в Европі (база — кошт поїздки літаком і повороту з Ню Йорку до Риму) для кожного, хто до кінця цього року приєднає 85 чи більше членів, забезпечених на принайменше 85,000 долярів життєвого забезпечення, для представника кожної Округи, яка виконала на сто відсотків свою організаційну квоту, для одного з новоприєднаних членів, прізвище якого буде вильосоване в Головній Канцелярії УНСоюзу.

Організаційний Відділ УНСоюзу, в парі із закликом, зробив окремі заходи для посиленої праці цілого організаційного апарату для успішного завершення цьогорічної організаційної кампанії.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

НАЙСТАРША І НАЙБІЛЬША ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ І КАНАДИ

УЖЕ 85 РОКІВ:

ОРГАНІЗУЄ українців Америки і Канади в свідому, патріотичну спільноту;
ЄДНАЄ всіх українців в одну родину, без уваги на їхнє походження, віровизнання чи політичні погляди, за виїмком комуністів;
ЗАБЕЗПЕЧУЄ їх і їхню родину на випадок смерти, недуги, чи каліцтва — всіма родами наймодерніших забезпечень;
ДОПОМАГАЄ в потребах і нещастях, дбає про добробут своїх членів;
ПОШИРЮЄ свідомість, освіту і культуру серед своїх, а правду про УКРАЇНУ серед чужих;
ПІДДЕРЖУЄ матеріяльно і морально всі корисні почини в українській спільноті;
НЕСЕ постійну моральну і матеріяльну допомогу українському народові в його змаганнях до волі і державної незалежности;
ВИХОВУЄ нову ґенерацію на відданих і чесних громадян своєї країни та на свідомих і патріотичних членів своєї нації;
РЕПРЕЗЕНТУЄ найвищі ідеали, найкращі змагання та найбільші досягнення української спільноти в Новому Світі;

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ, В ОЦІНЦІ АМЕРИКАНСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА, Є „НАДХНЕННЯМ І ЗАОХОТОЮ ДЛЯ ВСІХ УКРАЇНЦІВ В СВІТІ";

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЩО ОБ'ЄДНУЄ НАЙАКТИВНІШІ І НАЙСВІДОМІШІ УКРАЇНСЬКІ СИЛИ АМЕРИКИ І КАНАДИ В ІДЕЙНИЙ МОНОЛІТ ТА СЛУЖИТЬ НАЙКРАЩИМ ІНТЕРЕСАМ ЦИХ КРАЇН І УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ!

•

За інформаціями в справі членства в УНС звертатись до Управ місцевих Відділів

або безпосередньо до Головної Канцелярії:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
30 Montgomery Street
Jersey City, N J. 07303
USA

У 20-ТІ РОКОВИНИ ЙОГО ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ 15. 5. 1959 — 15. 5. 1979

Сл. п. Степан Бандера

Двадцять років тому, 15-го жовтня 1959 року, в Мюнхені, Західня Німеччина, згинув провідник Організації Українських Націоналістів сл. п. Степан Бандера, вбитий агентом КГБ Богданом Сташинським, який відтак признався, що з доручення своїх зверхників у Москві вбив Степана Бандеру, а раніше сл. п. д-ра Лева Ребета, із спеціяльного пістолета, заряженого отруйним газом, щоб залишити враження природної смерти.

День після смерти сл. п. Степана Бандери Провід Закордонних Частин ОУН проголосив наступне повідомлення про цю трагічну подію:

„З великим смутком і глибоким болем повідомляємо членство ОУН і все українське громадянство, що 15 жовтня 1959 р. о 1-ій годині дня згинув з ворожої руки великий син українського народу і довголітній керівник революційної боротьби за державну незалежність, голова Проводу Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів сл. п. Степан Бандера, народжений 1 січня 1909 року. Член Української Військової Організації з 1927 року. Член Організації Українських Націоналістів з 1929 року. Член Крайової Екзекутиви ОУН з 1931 р., а згодом до 1934 р., її Провідник і одночасно Крайовий Командант УВО та з 1933 р. член Проводу Організації Українських Націоналістів. Голова Проводу Організації Українських Націоналістів з 1940 р. Голова Бюра Проводу всієї ОУН з 1945 р. Довголітній в'язень польських тюрем, засуджений на кару смерти, замінену на досмертну тюрму, та в'язень німецьких тюрем і концтаборів з 1941 до 1944 рр.

„Похорон у Мюнхені 20 жовтня 1959 р.: 9 год. Заупокійна Служба Божа в церкві св. Івана Хрестителя при Кірхенштрассе. 15 год. панахида й похорон на Вальдфрдгоф.

„Жалоба триватиме два місяці — від 15 жовтня до 15 грудня 1959 р.

„Вічна і Славна Йому Пам'ять!".

Двадцять років тому впав жертвою скритовбивства комуністичної Москви Степан Бандера, який своєю діяльністю повністю заслужив собі на те, щоб зайняти місце в українському пантеоні як один із кращих борців українського народу за волю і за Українську Самостійну Соборну Державу!

ЗСА переведуть маневри на своїй базі в затоці Ґвантанамо на Кубі

Вашінгтон. — Американський уряд повідомив, що три американські військові кораблі ближче неназваної кляси пливуть до затоки Ґвантанамо на Кубі, щоби там висадити 1,800 вояків морської піхоти, які візьмуть участь у 4-тижневих маневрах разом із залогою американської бази в Ґвантанамо.

На тих трьох військових кораблях є залога із 1,700 моряків. Ці маневри — за американськими коментарями — мають бути демонстрацією збройної сили Америки на адресу кубинського уряду та водночас відповіддю на перебування на Кубі совєтської військової бриґади.

У маневрах візьмуть участь також танкові з'єднання, артилерія і летунство. Три американські військові кораблі забрали 1,800 вояків морської піхоти з Північної Каролайни.

Кубинський президент Фідель Кастро недавно знову домагався, щоби ЗСА зліквідували свою морсько-летунську базу в Ґвантанамо й відкликали відтіль всі свої збройні сили. Маневри на обширі бази в Ґвантанамо є теж відповіддю на те домагання Куби.

У Південній Кореї знову арештують членів опозиційних груп

Сеуль, Корея. — Південнокорейська поліція знову перевела масові арешти серед опозиційних груп, арештувавши 20 членів підпільної антиурядової політичної організації, яка, згідно з твердженням теперішнього уряду, льояльно співпрацює з комуністичною Північною Кореєю.

Міністер внутрішніх справ Ку Я Чун заявив кореспондентам, що 54-інші члени цієї організації, яких уряд підозріває у співпраці з комуністами і яка називає себе Підготовчим Комітетом Південно-Корейського Визвольного Фронту, все ще скриваються і за ними розшукує поліція.

Група, до якої входять професори університетів, студенти і вчителі, займається підривною роботою, — заявив корейський міністер.

СТАН ЗДОРОВ'Я БЛАЖЕННІШОГО МИТРОПОЛИТА МСТИСЛАВА ПОКРАЩАВ

Бавнд Брук (УПІнформація). — У зв'язку з листами і телефонічними запитами про стан здоров'я Блаженнішого Владики Митрополита Мстислава, Митрополича Канцелярія повідомляє, що після майже двомісячного подорожування Владики Митрополита в 1978 році по Австралії, для архипастирської візитації тамошніх парафій й очолення — єпархіяльного Собору Австралійсько-Новозеляндської Єпархії УАПЦеркви, Владика повернувся до ЗСА недужим. Недугу викликав не тільки літній вік Владики і перевтома, але й сувора тогорічна зима в Австралії, до якої Владика Митрополит не був приготований, бо в ту пору в ЗСА була літня пора, місяці червень і липень. У зв'язку зі занедужанням, під час подорожі зі Сіднею до Ню Йорку, Владика змушений був відпочивати кілька днів на острові Фіджі і майже тиждень у Лос Анджелесі.

Притаманні Владиці активність і легковажне ставлення до свого здоров'я довели до цього, що під час відзначення 100-ліття народження Симона Петлюри в травні ц. р. у Парижі, Владика Митрополит сильно занедужав, і що змусило його перервати свою участь у ювілейних урочистостях та перейти під лікарську опіку. Тритижнева уважна лікарська перевірка стану здоров'я Владики у двох клініках у Женеві виявила у шлунку велику і задавнену виразку. Після тримісячного лікування у ЗСА, у вересні ц. р. відбулася у тих же клініках перевірка стану недуги. Консиліюм чотирьох лікарів ствердив, що лікуванню було успішним та що виразка майже зникла. Все ж таки лікарі порекомендували Владиці дальше лікування та скорочення його активности і хоч би кількатижневий повний відпочинок.

Продовжуючи домашнє лікування, Владика Митрополит рішив відкласти час на відпочинок аж після його повернення із подорожі до Аргентини. Під час побуту в Аргентині Владика у неділю, 14-го жовтня ц. р. довершить посвячення новозбудованої церкви Св. Покрови у Буенос Айресі та очолить там Єпархіяльний Собор Південно-Американської Єпархії УАПЦеркви.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. -- За зміст оголошень Редакція не відповідає
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 25¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Вічно живий — Степан Бандера

(У 20-річчя смерти)

У понеділок, 15-го жовтня ц. р., припадає 20-та річниця з дня трагічної смерти Степана Бандери, який загинув з рук насланого Москвою вбивці Богдана Сташинського на сходах будинку, в якому жив з родиною.

У 20-ту річницю смерти українці на поселеннях у вільних країнах світу і патріоти в Україні згадуватимуть Степана Бандеру, справжнього бойовика-революціонера, легендарного провідника, під знаменем якого велась затяжна боротьба українського революційного підпілля в час Другої світової війни і після неї.

Немає сумніву, що Степан Бандера був легендою, якої не можна вбити кулями чи навіть пістолем, наладованим отруйною речовиною, як це намагалися зробити комуно-московські вбивці. Ані кулі Шварцбарта у Парижі, ані бомба у Роттердамі, ані машинові постріли у Білогорщі біля Львова не мали сили зліквідувати ідеї, що їх символізували Симон Петлюра, Євген Коновалець, Роман Шухевич-Чупринка і Степан Бандера.

Про Степана Бандеру, як революціонера і політика, появилася вже ціла література. Однак, мало писалося про його останній більший твір „Перспективи української національно-визвольної революції", над яким він працював довго і з великою увагою, немов передбачаючи, що цей буде його останнім твором, його передсмертним заповітом якими шляхами і засобами можна здійснити нашу головну мету — здобути і закріпити українську ні від кого незалежну Державу. Говорячи про стан поневолення в Україні, Степан Бандера передбачав дальший розвиток подій у комуно-московській імперії і писав, що московсько-большевицький режим змагає до тотального знищення самобутности українського народу і до скріплення імперій з російською мовою і культурою. Теперішня дійсність на сході Европи з політикою творення „совєтського суспільства" являється наявним доказом правильности міркувань Степана Бандери.

Степан Бандера був принципіялістом, коли йшлося однаково про революційну підпільну боротьбу, як про політику. Він писав: „Не зіб'ється з дороги той, хто кожний свій крок орієнтує на головну мету — визволення України, хто в кожній справі, в усякій ситуації керується однією міркою: що і наскільки корисне українській визвольній справі".

За Польщі Степана Бандеру засуджено на смерть — але згинув він з рук большевицького агента. Пам'ять такої людини як Степан Бандера можна вшанувати тільки посиленою працею в користь визволення України, згуртованістю, більшою наснагою до боротьби, працею в об'єднанні, у зберіганні єдности в громаді, посиленою допомогою тим силам в Україні, які продовжують доступними їм способами змагатися за волю нашої Батьківщини. Степан Бандера був людиною чину і тільки чином, щоденною конструктивною працею, а не патріотичними фразами вшануємо його пам'ять у 20-ту річницю трагічної смерти.

Греція підписала з СССР договір про співпрацю

Москва. – Грецький прем'єр-міністер Константин Караманліс, який тепер перебуває з офіційною візитою в Совєтському Союзі, підписав декілька договорів із совєтським урядом про економічну і технологічну співпрацю.

Совєтське пресове агенство ТАСС, інформуючи про перебування Караманліса в СССР, який, до речі, гостюватиме в СССР 10 днів і по дорозі відвідає також сателітні країни, а саме Малярщину і Чехо-Словаччину, повідомляє, що грецький прем'єр зустрічався з головою Ради Міністрів Алексєєм Косиґіном й іншими совєтськими лідерами.

Панас Феденко

РОЗЧАРОВАНІ

Я вже згадував у „Свободі" про розчарованих комуністів різних національностей. Більшість нових емігрантів із комуністичних країн, що були вислані або самі покинули батьківщину, — це люди, які належали до компартії. Вони побачили, як далеко стоїть комуністична пропаганда від щирої правди, і „спалили те, до чого раніше молилися".

За влади Наполеона І-го у Франції (1799-1814) і за режиму німецького фюрера Гітлера було багато визначних французів і німців, що покладали великі надії на цих діячів. Але пізніше настало розчарування: від імператора Наполеона відвернувся його міністер закордонних справ Таллейран і також Фуше, міністер внутрішніх справ пішов за прикладом Таллейрана. Колишні німецькі поклонники Адольфа Гітлера, побачивши в яку прірву завів Німеччину фюрер, вирішили убити його, щоб скінчити війну.

Німецьке військо та його союзники — італійці й румуни — після катастрофи під Сталінградом на початку 1943 року відступили під натиском совєтської армії на захід. Частина населення козачих областей — Дону, Кубані й Терека — не хотіла зоставатися у своїх станицях: переживши роки комуністичного голоду й терору, ці люди рушили з родинами своїми і всім, що могли взяти на вози, на захід. Мужчини, здібні до військової служби, вступили в новоорганізовані козачі полки, щоб боротися по стороні німецької армії проти совєтських збройних сил.

Командири німецької армії в тих областях, на чолі з генералом фон Клайстом, помагали тисячам біженців, що вирушили на захід у надії врятувати своє життя. Відомо, що в прифронтових смугах під німецькою окупацією владу мало військо, і населення не знало тяжкого режиму Ґестапа.

Це новітнє переселення народів, в якому були не тільки козаки, але й калмики, кавказькі верховинці, яких загально називають „черкесами", вірмени й греки, — дійшло аж до північної Італії. До них приєдналися й козаки, що від 1917 р. воювали проти большевицької Червоної армії і після 1920 р. опинилися на еміграції в різних країнах Західньої і Південної Европи. Між ними був і відомий генерал кавалерії армії царської Росії Пьотр Краснов. Краснов, живши на чужині, здобув літературну славу своїми романами: „Від двохголового орла до червоного прапора" та іншими, що були перекладені на світові мови.

Участь ген. Краснова в формуванні козачого війська для війни проти совєтської Росії в союзі з Німеччиною описав донський козак А.К. Ленивов у книзі, що вийшла в Мюнхені 1970 року: „Под козачьим знаменем в 1943-1945 г.г. Материялы и документы". Автор опублікував багато документів-фотокопій з того часу і численні фотографії діячів „Козачого стану".

Із книги Ленивова читач довідається, як ген фон Кляйст, що командував німецьким військом на Кубані, вирішив відновити кубанську козачу владу, призначивши на посаду Кубанського Військового Отамана козака Трохима Горбу. Йому німецька команда подарувала „отаманську булаву"... За згодою Кубанського Військового Отамана Горби ген.фон Кляйст призначив на посаду „Похідного отамана Кубанського Козачого Війська військового старшину І. Саламаху (ст. 5). Все це робилося „в свиний голос", запізно, бо совєтська армія вже захопила більшу частину Кубанської области. Ленивов пише, що Похідний отаман кубанського війська Саламаха видав наказ про мобілізацію всіх кубанських козаків, щоб вони не були трактовані як добровольці і не були тяжко карані за службу при німецькій армії. Ленивов згадує кубанські козачі станиці, з яких тікала людність на Захід, щоб не зостатися під комуністичною владою: станиця Колишуватська, Крилівська, Новомиська, Старомиська, Ново-Щербинівська, Старощербинівська, Уманська, Шкуринська, Кущівська, Незаймаївська, Бруховецька та інші. Це назви куренів, відомі з часу перебування козацького війська на Січі Запорозькій до руїни 1775 року.

Якими надіями жили в той час ген. Краснов та інші, які приєдналися до німецької армії, що відступала на захід під натиском совєтського війська? То була надія, що Німеччина не програла у війні на два фронти, і що уряд Гітлера забезпечить козакам областей Терської, Кубанської та Донскої „самобутність" на їх землях. Провідники цього руху розуміли це слово в проголошенні представника німецького уряду — „Міністра Сходу" Альфреда Розенберга та начальника штабу Головної команди німецької армії маршала Кайтеля за визнання самостійности козачих областей. Те проголошення було видане 10-го листопада 1943 року, коли землі козацькі вже були окуповані совєтським військом.

Ген. Краснов був захоплений ідеєю створення незалежної козацької держави. Він прийняв титул Начальника Головної Управи Козачих Військ і від себе послав привітання до всіх козаків:

„Прийшло те, чого ждали козаки! Прийшло запевнення німецької влади, що визнає козачі заслуги перед світом, прийшла обітниця оборони і протекції". Після перемоги буде жити „Вільне Козацтво під охороною Німеччини"...

Ген. Краснов, що після 1917 року разом з генералами „білої армії" — Денікіном і Врангелем хотів відновити царську „неділиму Росію" став за Другої світової війни „сепаратистом". Він відмовився від спілки з ген. Власовим, що стояв на чолі „Російської Визвольної Армії" і був ворогом „сепаратистів".

Само собою, надії на перемогу Німеччини у війні проти великодержав Заходу і совєтської Росії були марні. Козачі військові частини, замість боротьби проти совєтської армії, посилала німецька команда воювати проти повстанців в Італії та в Югославії. То була трагедія противників режиму Сталіна: вони опинилися між двома безоднями.

Все ж старий генерал Пьотр Краснов вірив, що його рідний край — Донська область — стане після війни незалежною державою. Розчарований своєю службою для імперіялістичної Росії, Краснов заявив у грудні 1944 року колишньому учасникові російської „білої армії":

„Як вождь козацтва, об'являю на ввесь світ, що віднині козацтво розриває з російським народом і російською великодержавністю".

Краснов зазначив, що „віддав більше 50 років, півстоліття на службу для Росії, для її слави і великодержавности. Майже сорок років я прожив у Петербурзі та четвертину віку тут, на чужині. Рідним своїм козакам донським, може й 10 років не послужив" (ст. 320).

Розчарований російським імперіялізмом, що спирався на бойову силу козачих військ, мусів Краснов розчаруватися і в своїх надіях на поміч від великодержавної Німеччини. Попавши в полон до англійців в квітні 1945 року, ген. Краснов був переданий совєтській адміністрації і загинув на шибениці в Москві.

(Кінець)

М. Вировий

ЯК ВИГЛЯДАЄ ДІЙСНІСТЬ?

(Найновіші звідомлення про відносини в Україні)

Під час цьогорічного літнього сезону деяке число наших громадян, переважно тих, які приїхали до Арґентини ще перед 50-ма роками, відвідали Україну і після повороту подають свої звідомлення та спостереження зі згаданих поїздок про актуальний стан та відносини на рідних землях. Додатнім вони уважають тільки те, що дехто з них мав нагоду побачити свою стареньку 85-літню маму, або стрінутися з братами та сестрами, яких залишили тоді малими дітьми. Одначе вони вияснюють, що такі зустрічі відбувалися у Львові чи Тарнополі, бо до тих міст приїжджала їх рідня, щоби там у готелі зустрітися з рідними, що приїхали з Арґентини, бо на зустріч чи поїздку до рідного села не дозволяють. Тільки деяким особам вдалося відвідати рідне село, але це було зроблено потайки, і то лише в такий спосіб, що для такої поїздки треба було винаймити автомобіль і заплатити за це подвійну ціну долярами, і то лише на кілька годинний побут, бо на вечер треба було повернути назад до готелю у Львові чи Тарнополі.

Подані звідомлення вияснюють, що поїздка в Україну — це досить складна справа, бо треба спеціяльний дозвіл на в'їзд, який дається на виклик рідні через консулят.крім того це річ досить коштовна, бо тільки самий квиток поїздки літаком коштує 2,800 долярів, а це в теперішніх умовинах досить поважна сума. Крім того, таких туристів заставляють їхати на кількаденний побут до Москви або на Крим чи хоч би і до Чернівців,бож не дозволяють поїхати в рідне село, чи хоч би відвідати рідні Карпати. При в'їзді чи виїзді туристів суворо контролюють та перевіряють не лише документи, а також те, що везете та вивозите із собою, скільки маєте готівки, а опісля вимагають поквітувань про обмін грошей згідно з офіційним курсом.

Загально всім заповідається, що Совєтський Союз має тривку валюту, яка має більшу вартість як американський доляр. При офіційній виміні за доляр платять тільки 65 копійок, але на чорному ринку — доляри продаються по 4, а то й 5 рублів за кожний доляр. У головніших містах — як Львів та Київ — є спеціяльні склепи, що мають назву „каштани", в яких продають усі речі тільки за доляри, щоб у цей спосіб найбільше використати приїжджаючих туристів.

Не зважаючи на те, що не всі туристи з Арґентини мали змогу відвідати рідне село, одначе при переїзді і під час зустрічі вони мали змогу довідатися, що як в Україні, так і в цілому Совєтському Союзі цьогорічний врожай був дуже слабий, бо зібрано на половину менше збіжжя як це було заплановано, і вже тепер робляться заходи закупити його в ЗСА, Канаді чи Австралії, бо самий договір із ЗСА відносно закупу кукурудзи та пшениці буде невистарчальним.

Під час переїзду наших туристів через інші европейські держави, вони довідалися з преси, що Совєтський Союз та його сателітні держави мають загально 55 міліярдів долярів боргу. Найбільше боргу має СССР та Польща, бо понад 15 мільйонів долярів комуністичний бльок винен Західній Німеччині, а решта ЗСА і Канаді, за минулорічний закуп збіжжя.

Поголовно всі туристи стверджують, що не лише по селах, але також і по містах та різних залізничних та автобусових станціях відчувається низький рівень санітарного конфорту і як туристична поїздка, так і самі відносини на рідних землях в більшості випадків незадовільні, туристи перебувають під постійним наглядом агентів „інтуриста", до чого не привикли громадяни американського континенту.

Всі туристи захоплюються Дніпром-Славутою, головно поїздкою річним кораблем по Дніпрі до Канева, величним Пам'ятником Тараса Григоровича Шевченка та його заповідником і кожний намагається привезти з могили Шевченка, якщо не жменю землі, то хотяй квітку на пам'ятку. Дуже гарне враження залишає туристам Золотоверхий Київ, своїми історичними пам'ятниками й своїми квітучими бульварами та новозбудованим „метро" (підземкою),, але, однак, разить українське вухо те, що всюди в Києві чується російську мову.

Після таких туристичних оглядин відвідувачі є тієї думки, що назагал населення України не голодує, але п'є „самогон" аж занадто, бо цього ніхто не обмежує. П'янство поширюється так, як поширюється атеїзм та русифікація. Закликають до дружнього співжиття з московським народом, щоб в такий спосіб мати змогу використувати всі багацтва української землі.

(Кінець)

З НАШИХ БУДНІВ

„ДОБРІ" ВІЙНИ

З матеріялів до часто згадуваного автором цих рядків реґіонального збірника „Підгасецька Земля", довідуємось про цікаві деталі з історії самого ж таки „столичного" міста Підгаєць, що йому польський король Жиґмонт І-ий, надав магдебурзьке право ще в 1539-му році.

Між іншим, у хроніці м. Підгайці є згадка про те, що першими ветеранами австрійсько-пруської війни в 1866 році були три підгаєцькі ремісники: Федько Косович та Гринько Коцюбський — шевці, і Дмитро Ковальський — кушнірських діл майстер. Їх доволі швидко мобілізували до цієї короткотривалої, бо тільки сімтижневої війни, але забули забезпечити їх транспортом і вони „нарокували" до своєї частини пішечком. Поки затьопали до місця постою — війна скінчилася. Це, однак, не перешкоджало їм потім розповідати довгими осінніми чи зимовими вечорами про їхні воєнні подвиги „несотворені речі"! А за їхню вірність Австрії милостивий цісар нагородив їх медалями і приділив їм пенсію — по 25 ринських річно кожному.

Добрі були колись часи і добрі війни, можна б сказати на цьому місці.

До непоганих воєн зараховували в нашому селі В., Бібрецького повіту, також короткотривалу, як знаєте, польсько-німецьку війну в 1939 році, що то її 40-літню річницю ми в цьому році відзначали. А непоганою вийшла вона для моїх односельчан постільки, що на війну вирушило під плач та голосіння жінок, сестер і матерів та зі співом рекрутських пісень, 50 мужів, а вернулося назад, через неповна три тижні — 51! Десь, кажуть, під Яворовом, коли наші робили „рікцуґ", до них приблукався ще й якийсь чужосторонній „оброньца ойчизни"... Пришелець належав до категорії людей радше маломовних, ніби, пришелепуватих: все, що міг про себе сказати, це те, що він називається Тимко, а мама — Феська. Про батька нічого не згадував, промовчував, так би мовити, цю рубрику в анкетному листку. А коли, бувало, парубки жартуючи припирали його до плота і допитувались, яким чином він попав у наше село, — Тимко вишкірював миленько свої порохняві зуби і вияснив ситуацію в той спосіб:

— А-во, та як?.. Хлопці втікали, та й я з ними!

Ікер

ТРЕТІЙ МІЖНАРОДНИЙ ТРИБУНАЛ САХАРОВА

(УІС „Смолоскип")

[2]

Перша сесія — 26 вересня: „Соціоекономічні права совєтських громадян — робітниче питання"

Першу Сесію Сахаровських Слухань відкрив сен. Д. Мойніген, а з'ясував значення Слухань їхній речник А. Шенкер (президент Американської Федерації Вчителів). Привітання Слуханням зложив Ойвінд Андрессен (Данія), як рівнож було відчитано заяву ак. А. Сахарова. Керівником першого дня Слухань був секретар американських профсоюзів АФЛ-СІО Лейн Керкленд. Про різні аспекти робітничого руху в СССР свідчили: Валерій Чалідзе, Фьодор Туровскій (колишній голова юридичної комісії профспілки робітників будівельників у Москві), Людміла Алексєєва (західний представник Московської Гельсінкської Групи), Міхаіл Ніколаєв (колишній робітник з Калуги), М. Святковскій (колишній інженер), А. Хлгатян (Вірменія), Ґ. Черф (кол. інженер з Харкова), В. Баранов (колишній член СМОТ-у, шофер), Ф. Руппель (німець), А. Зайферт (німець), Вікторія Швейцер (колишній літературний секретар московського відділення Спілки Письменників), В. Сулецкі (колишній член польського комітету самооборони — КОР-у), Я. Мантей (Сх. Німеччина), П. Табен (Сх. Німеччина). Всі вони свідчили про умови праці, ролю профспілок, заробітню платню, дискримінацію в затрудненні.

Увечері першого дня Слухань відбулося велике прийняття у будинку американських профспілок АФЛ-СІО, на якому були присутні всі українські свідки, як рівнож представники УНС — д-р І. Флис, У. Дячук і В. Сохан, УККА — проф. Л. Добрянський, „Смолоскип" — О. Зінкевич з дружиною, членки Комітету Оборони Українських Політв'язнів на чолі з їхньою головою У. Мазуркевич з Філядельфії, група членів Комітету Оборони Радянських Політв'язнів з Ню Йорку та невелика кількість вашінгтонських українців.

Друга сесія — 27 вересня: „Робітниче питання" (продовження)

Керівником другого дня Слухань був С. Візенталь („Еврейська документація у Відні"), а предсідником — сен. Р. Стон. Цей день був призначений практичним аспектам робітничого руху в СССР. Свідками в цьому дні були:

Владімір Буковскій, Вітор Файнберг (західній представник СМОТ-у), проф. В. Ґаленсон, Борис Вейл, Шмуіль Матвєєв, Андрєй Амальрік, Едуард Кузнєцов, Анатолій Альтман, Валєнтін Стєпанов, Микола Будуляк-Шаригін (українець), д-р Кляус Майнц (Сх. Німеччина). Ці свідки говорили про спробу створення незалежної профспілки в СССР, відношення СССР до Міжнародної Організації Праці, статус сільськогосподарських робітників, закон про „анти-паразитизм", вживання примусової праці для державних цілей, вироблення політв'язнями олімпійських відзнак, примусову працю у Східній Німеччині.

Четверта сесія — 27 вересня: „Свобода пересування внутрі СССР"

Керівником пополудневої сесії був д-р Поль Шеррі. Свідчили: д-р Кронід Любарський — „Внутрішня пашпортна система в СССР і обмеження свобідного вибору місця замешкання", Ґеннадій Тарасєвіч (з України) — „Спеціяльні тюрми в СССР", Айше Сейтмуратова — „Доля кримських татар", Алєксандр Гінзбург — „Свобода пересування і адвентисти", Аркадій Поліщук — „Вплив внутрішньої системи на діяльність пентаколістів", о. М. Мірсон-Аксьонов — „Вплив внутрішньої пашпортної системи на діяльність православної церкви".

П'ята сесія — 28 вересня: „Соціялістична леґальність"

Керівниками сесій у п'ятницю були проф. Гарольд Берман і сен. Кліффорд Кейс. В часі ранішньої сесії свідками виступали колишні совєтські адвокати, два помічники прокурора і колишній слідчий. Свідчили: Алєксандр Єсєнін-Волпін — „Совєтська конституція й людські права", д-р Константін Сіміс (колишній адвокат) — „Юридична оборона прав громадянина в СССР", Фрідріх Нєзнанскій (колишній помічник прокурора і адвокат) — „Дія карних засобів і механізм репресій в СССР", Боріс Камінєцкій (колишній заступник прокурора Узбецької СССР) — „Примінювання деяких совєтських законів і параграфів"; Діна Камінская (кол. член Московської Колеґії Адвокатів) — „Юридична підпорядкованість партійно-державному апаратові", Лев Юдович (кол. адвокат) — „Неопубліковані інструкції і декрети", Артур Вернер (кол. комсомольський ватажок) — „Діяльність ‚дружинників' — громадської допоміжної міліції"; Ілля Лєвін (кол. член Міжнародної Амнестії в Ленінграді) — „Припущення про вживання КҐБ іприту", Ґаліна Салова — „Протести і зажалення до совєтських установ"; д-р Юрій Люрій (кол. адвокат) — „Порушення права на приватні (особисті) телефонічні розмови і поштової комунікації в СССР"; Татьяна Ходоровіч — „Відмова брати участь у совєтських виборах"; Вадім Баранов — „Участь в групі ‚Вибори 79'"; Наталя Ґорбанєвская — „Статус ‚ментально-некомпетентних' у СССР, згідно з законом і в практиці"; Алєксандр Гінзбург — „Приклад поштових порушень"; Пітер Редавей — „Теперішні психіятричні репресії"; ген. Григоренко-Зінаїда Григоренко — „Моє психіятричне ув'язнення і справа д-ра Семена Ґлузмана"; д-р Боріс Зубок — „Вислід американської психіятричної експертизи, яка обслідовувала ген. П. Григоренка"; Юлія Закс — „Рапорт про зрив у Московському метро в січні 1977р.".

Шоста сесія — 29 вересня: „Ув'язнені члени гельсінкських груп й інші в'язні совісти в СССР"

Керівником останнього дня Сахаровських Слухань у Вашінгтоні був англійський драматург Том Стоппард, а головував сен. Патрік Леґі. Сенатор Леґі обширно говорив про створення і діяльність гельсінкських груп в СССР і зокрема наголосив значення в совєтській дійсності створення київської Української Гельсінкської Групи та про спробу її розгромити.

На цій сесії з'ясували справу засуджених членів гельсінкських груп і деяких інших в'язнів совісти та виступали на їхній захист такі особи:

На захист д-ра *Юрія Орлова*, голови Московської Гельсінкської Групи — д-р Курт Ґотфрід з Корнел університету, член Екзекутивного Комітету СОС і Роберт Берстін, голова Американського громадського комітету „Гельсінкі Вач"; на захист *Анатолія Щаранського*, члена Московської Гельсінкської Групи — адвокат Джозеф Померант, А. Ґінсбург і проф. Ірвін Котлер (якого недавно видворили з Москви за спробу сконтактуватися з родиною Щаранського) і Татьяна Ходорович; на захист *Миколи Руденка*, голови київської Української Гельсінкської Групи і *Олекси Тихого*, члена цієї Групи — кол. Генеральний Прокурор ЗСА Рамзі Клярк і Надія Світлична; на захист *Віктораса Петкуса*, голови Литовської Гельсінкської Групи — Томас Вєцлова, кол. член Литовської Гельсінкської Групи; на захист *Левка Лук'яненка*, члена київської Української Гельсінкської Групи — адвокат Роберт Вейнберг і Петро Вінс, кол. член київської Української Гелсінкської Групи; на захист *Миколи Матусевича* і *Мирослава Мариновича*, членів київської Української Гельсінкської Групи — Надія Світлична; на захист *Владіміра Щелкова* — адвокат Даніель Рос (з Комітету Адвокатів для Міжнародних Прав Людини) і Александр Гінзбург, який зложив заяву також в обороні *Олекси Тихого*; на захист *Василя Січка* і *Петра Січка* — Раїса Мороз; на захист *Роберта Назаряна, Едуарда Арутуняна* і *Шагена Арутуняна* — Амбартсум Хлгатян, кол. член Вірменської Гельсінкської Групи; на захист д-ра *Сєргєя Ковальова* — Аврам Рожанський, його бувший адвокат; на захист *Ігоря Огурцова* — Євгеній Вагін, кол. член ВСХСОН-у і Наталія Солженіцин; на захист *Йосіфа Зісельса* — Ігор Померанцев; на захист *Юрія Фьодорова, Олекси Мурженка* і *Йосіфа Менделевіча* — Едуард Кузнєцов, який прочитав спеціяльну заяву, яку підписала відповідна

(Закінчення на стор. 3)

50-ліття ОУН і 40-ліття смерти Данила Пукали

По кривавій пацифікації у 1930 році, на рідних землях почала зростати ОУН під проводом полк. Євгена Коновальця. Інтелегенція і свідома молодь вступала в цю організацію, а між ними був і Данило Пукала з села Вимислівки, який був одним із героїв, який холоднокровно виконував організаційні прикази.

По кривавій маніфестації в дні 22-го жовтня 1938 року в Бережанах — за Данилом почала шукати польська поліція, але не легко було його зловити, бо він переховувався у високо-патріотичних односельчан, а найбільше у п-ва Назаревичів, які жили біля оселі польських колоністів в Олесені. Другого липня 1939 року, а це було в неділю ранком — Данило вертався зі сходин до п-ва Назаревичів. За ним поліція слідила, і побачивши, що до п-ва Назаревичів хтось зайшов, вони запитали п. Назаревича, хто то був. Тоді п. Назаревич відповів, що то був він, але поліція не дуже в це хотіла вірити і почала розшуки. Один з поліціянтів виліз до половини драбини, що стояла в сінях і почав світити лямпкою по стриху, чи часом когось там не побачить і коли освітив Данила, то в тому моменті Данило стрілив і ранив поліціянта в рамено. Пан Назаревич зорієнтувався, що з того вийде неприємна справа, висмикнувся перед поліцею крадьком і повідомив у селі людей, що поліція обступила його хату і хочуть зловити Данила, який там переховувався. Селяни, а передусім молоді хлопці одержали від своєх зверхників приказ, щоби розігнати поліцію та увільнити Данила, але було вже запізно, бо заки хлопці зорганізувалися, то з Тарнополя прибуло більше поліції зі скорострілами, на чолі з комісарем, і почали обстрілювати хату. Поліція була певна, що Данила вбито. Тоді один з поліціянтів увійшов в сіни і хотів провірити, що сталося з Данилом, але на жаль, перерахувався, бо Данило в міжчасі зліз зі стриху вниз і як поліціянт ввійшов в сіни, то Данило стрілив знову і вбив поліціянта. Польська поліція думала, що в хаті п-ва Назаревичів таких, як Данило є більше і тому дала приказ спалити хату, щоби в той спосіб улекшити собі акцію. По якомусь часі Данила витягнули гаком з сіней, який там лежав задушений димом. Було чути голоси, щоби Данила на подвір'ю добити, але комісар на це не позволив. Натомість був докір зі боку комісара, що стільки поліції і стільки „стшельців" воювали з одним українцем майже цілий день. Після акції в домі п-ва Назаревичів мали Данила перевезти до Бережан, але Данило в дорозі помер.

Тиждень перед смертю Данила, я ще з ним розмовляв і він тоді сказав, що поліції не вдасться його зловити живим. І так сталося: 25-річний юнак закінчив своє молоде життя 2 місяці перед вибухом Другої світової війни.

Тіло покійного Данила польська влада родині не звернула і тому по сьогоднішній день ніхто не знає, де спочивають тлінні останки бл.п. Данила. Нині в сорокову річницю смерти б.п. Данила проситься усіх людей з Бережанщини і околиць згадати того молодого героя.

Михайло Лісевич

ТРЕТІЙ МІЖНАРОДНИЙ...

(Закінчення зі стор. 2)

кількість присутніх; на захист *В. Щелкова* свідчив також Адрей Сінявскій.

В програмі Сахаровських Слухань відбулася в п'ятницю, 28-го вересня пресова конференція, на якій головними речниками були Людміла Торн і Владімір Буковскій. З українців одиноке питання поставив кореспондент „Смолоскипу" Андрій Фединський в справі проблеми національних прав у СССР.

Рівночасно зі Слуханнями в будинку американських профспілок АФЛ-СІО відбулася виставка самвидаву з СССР, яка мала всесоюзний характер і не була поділена за національним чи сюжетним принципом.

Крім кореспондентів УІС „Смолоскип", на III Трибуналі Сахарова були в різний час представники УНС — д-р Іван Флис, У. Дячук і В. Сохан; УККА — проф. Л. Добрянський, д-р В. Душник, голова УНІС-у В. Винничок; АУА — д-р Р. Барановський, УРДП — проф. М. Воскобійник; КПЛ СКВУ — М. Мороз; представники Комітетів Оборони Українських Політв'язнів — У. Мазуркевич, А. Фединський, О. Гевка та інші.

Повний текст свідчень українських учасників Сахаровських Слухань — ген. П. Григоренка, Н. Світличної, Р. Мороз П. Вінса, М. Шаригіна, американських адвокатів Рамзі Клярка і Р. Вейнберга та заява А. Ґінзбурга в обороні О. Тихого будуть опубліковані англійською мовою в листопадовому числі часопису „Смолоскип".

(Кінець)

ВІД ВИДАВНИЦТВА

Від деякого часу поодинокі наші місцеві установи і організації знову почали надсилати до газети рекламові повідомлення про різні влаштовувані ними імпрези порядком „хроніки", без рівночасних платних оголошень. У зв'язку з цим пригадуємо, що „Свобода" інформує про такі пляновані імпрези порядком редакційної хроніки тільки тоді, як їх реклямується платними оголошеннями.

У пам'ять соммервільского сусіда

Одна з найцікавіших, хоча малознаних і напевно не досліджених частин української збірки Гарвардської Університетської Бібліотеки знаходиться у досить віддаленому і темному закутку між полицями в корпусі ім. Вайденера. Ця група книжок не має окремої предметної позначки і зазначена просто довгим рядом п'яти цифр, що відносяться до етнографії.

Збірка українських етнографічних матеріялів нараховує понад 230 одиниць, з яких більше як одна десята складається з незвичайно рідкісних видань народних пісень з XIX ст. Ознайомлення з довідками про спосіб придбання їх бібліотекою виявляє, що більшість цих друків була одержана і скаталогізована в рік або два роки після їх видання. Це ще один привід до шани аквізиційним здібностям наших дев'ятнадцятивічних попередників.

Деякі з цих одиниць так рідкісні, що вони або не згадані, або згадані неточно в „Енциклопедії українознавства". Збірка особливо багата на різні видання, зредаговані Драгомановим Деякі з них існують у дуплікатах. Є тут німецькі видання українських народних пісень Боденштедта (1845), Мавриціюса (1841), Симигиновича (1888), є рідкісна збірка Данила Мордовцева п.з. „Малорусский литературный сборник" (Саратов 1850), одна з одиниць, не зареєстрованих у „Енциклопедії українознавства". Є інші цікаві видання „Contes cosaques" М. Чайковського (Париж 1857), видання О.С. Баллінoї (Петербург 1863) і Я. Руденка, брата Панаса Мирного (Київ 1874).

Деякі з цих етнографічних раритетів були набуті з фондів Гейворда, Сівера, Денні та Кіттріджа (Серед них *Соборник українських народных пісень* (випуск 2, Петербург 1872) був куплений у 1925 р. за суму аж доляра 25 центів, як довідуємось із позначки олівцем внутрі обкладинки), але найбільше придбано з прибутків з фонду, встановленого Чарлзом Міно.

Знаємо відносно мало про цього першого замінника ще не існуючих тоді жертводавців на гарвардське українознавство. Міно народився у 1810 році і помер зараз після громадянської війни в 1866 році. Був випускником Гарварду, правником і залізничним урядовцем. Що найбільш цікаве, був мешканцем Саммервілу, міста сусіднього з Кембріджем. Про це довідуємось із друкованих джерел і місцевих архівів. Але, якщо наша інформація про самого Міно дуже скупа, наслідки його запису на Гарвард дають багато думати теперішнім жертводавцям на гарвардське українознавство. Поперше, деякі книжки придбано після його смерти. Серед них: А. М. Сементовский, „Малорусские загадки" (Петербург 1872, куплені в 1883 р.). П. Лукашевич, „Малороссийские й червоннорусские народные думы и песни" (Петербург 1836, куплені в 1925 р.). А. Лончевский, „Соборник песень буковинского народу" (Київ 1875, куплений спершу в 1883 р., а потім вдруге в 1925 р.). Ці тексти разом із доповняльними становлять багату основу для досліджування культурної минувшини українського народу. Подруге, факт, що ці книжки набуто надовго перед започаткуванням систематичного творення україніки в Гарварді, дає підставу до твердження, що наше діло почалося більше, як сто років тому. Врешті, запис Чарлза Міно є переконливим доказом цього, що зріст україністики не треба розглядати як тільки завдання самих українців. Є багато приятелів — навіть незнаних справ українознавчої науки. Щоб ми тільки вміли звернутись до них з розумним закликом!

Едвард Касинець

ПРОВОДИ БРАТСЬКИХ...

(Закінчення зі стор. 1)

риці і Канаді ті неперевершені особисті і громадські користі, що їх дає кожному забезпечення в українських братських Союзах у порівнянні із забезпеченням в комерційних компаніях, що не приносить жадної користи українській громаді і українській справі.

Багато уваги віддано також справі допомоги українському народові в його змаганнях, обороні людських і національних прав українського народу, зокрема обороні і допомоги українським політичним в'язням в СССР, акціям проти народовбивства та за деколонізацію комуно-московської імперії. Всі ці акції плянують і очолюють наші крайові централі, Український Конгресовий Комітет Америки і Комітет Українців Канади, і наша світова надбудова, Світовий Конгрес Вільних Українців. Братські Союзи докладуть нових зусиль, щоб запевнити цим нашим репрезентаціям як і нашій харитативній централі, Злученому Українському Допомоговому Комітетові, збільшену моральну і матеріяльну підтримку для посилення цих їхніх акцій.

Під час нарад розглянено і вияснено справу опублікованого в офіціяльному органі УНПомочі, „Українському Народному Слові", привітання голови Проводу ОУН п. Ярослава Стецька, переслане Головному Урядові УНПомочі з нагоди її 65-ліття та в якому Голова Проводу ОУН не тільки прославляє ювілятку, як „єдину того роду українську установу забезпеченевого характеру, яка активно підтримує визвольно-революційну боротьбу", але рівночасно заявляє, мовляв, „є такі інші аналогічні установи, напр., Український Народний Союз, якого головні керівні люди цілком негативно ставляться до революційно-визвольної боротьби, очолюваної Революційною ОУН" і в дальшому закликає „прихильників Революційної ОУН передусім підтримати всіми силами" УНПоміч і „переключуватися в її ряди". Вияснення тих тверджень, не піддержаних жадними доказами-фактами, представники УНС ставили за передумови своєї участи в нарадах. Представники УНПомочі заявили, що вони не погоджуються з висловленими в привітанні твердженнями та що публікація того привітання була помилкою. Справу полагоджено схваленням резолюції, в якій сказано, що „Українські Братські Союзи: Український Народний Союз, Український Братський Союз, Союз Українців Католиків „Провидіння" та Українська Народна Поміч у своїй організаційній діяльності в Українській Громаді не будуть між собою конкурувати, але навпаки, будуть співпрацювати та спільно поборювати конкуренцію комерційних забезпеченевих установ і будуть пропаґувати користі забезпечення в українських братських Союзах, закликаючи українське громадянство вступати і включитися в ряди членів та у працю всіх українських братських Союзів". Резолюція закінчується спільним зобов'язанням, що „Українські братські Союзи у своїх пресових органах не друкуватимуть матеріялів, які негативно висловлювалися б проти будь-якого з чотирьох українських братських Союзів".

На закінчення однодушно стверджено багатобічну користь з таких спільних зустрічей-нарад наших братських Союзів. Такі наради дають нагоду в першу чергу для загального обміну думками в актуальних справах та для спільного плянування під знаком виправданої життям і доказаної фактами істини, що при спільній праці і співпраці ми спільно будемо рости і розвиватись, або спільно будемо падати і нидіти, поборюючи себе взаємно. Такі наради дають також нагоду і найбільш відповідне форум в потребі „прочистити повітря" та вияснити і усунути непорозуміння, які завжди можуть трапитись навіть між найбільшими приятелями і союзниками.

Вкінці рішено відбути черговї наради українських братських Союзів в наступному 1980-му році у Філядельфії, в осідку Союзу Українців Католиків „Провидіння", яке буде їхнім господарем.

Малярська виставка Г. Цісарук-Конопади в Чікаго

Від 11-го до 13-го травня ц. р. відбувалася в Чікаго у галерії „Левів" виставка картин мисткині Галини Цісарук-Конопади з Детройту.

Улаштуванням цієї виставки зайнявся 29-ий Відділ СУА в Чікаго. Оксана Ванджура, очолюючи Відділ кількакратно в минулому і рівнож тепер, взяла на себе нелегкі обов'язки зв'язані з підготуванням цієї виставки і офіційно її відкрила ввечері, 11-го травня. Відтак, авторка цих рядків, подала важливіші дані про мисткиню та її творчість.

Галина Цісарук-Конопада родом з Волині, а тепер перебуває в Детройті, де здобула вищу освіту. Мистецтво студіювала вже в середній школі, а ступінь бакалавра мистецтв осягнула у Вейнському стейтовому університеті в 1976 році. Вона закінчила також 5-річні курси мистецтва в студії маєстра Едварда Козака. Участь у збірних виставках почала брати з 1972 року. Першу самостійну виставку мала в березні цього року в Культурно-Громадському Клюбі в Детройті. У цій, другій з черги, самостійній виставці Галина Цісарук-Конопада представила понад 50 творів різної тематики.

Мабуть найбільше приваблювали картини, до яких мисткиня застосовувала засоби т. зв. мішаної техніки. У них — за словами самої мисткині — „вона виявляє найбільш інтенсивну участь і свої найсильніші почування". У них вона намагається також зобразити вплив різних елементів на природу в абстрактний спосіб і уживає технічні середники, які найбільше відповідають даній проблемі. Її захоплюють різноманітні візерунки в природі — такі завжди мінливі і неповторні і щоб їх зобразити мисткиня не обмежується до будь-якого стилю чи напряму в мистецтві. У цьому випадку її не цікавить реалістичне зображення і вона старається використовувати різні можливі засоби для осягнення своєї цілі. Ці невеликі за розміром малюнки, виконані дуже оригінально — у них мисткиня проявила великий хист в умінні досягти особливого ефекту не так рисунком як кольоритом — контрасним поєднанням ярких кольорів і ніжно-блідими. Це її кращі твори, якщо брати під увагу експериментування кольорів і шукання нових-динамічних способів зображення природи.

Хоча для Г. Цісарук-Конопади природа є головним джерелом її захоплення, то не менш цікавими є її портрети до яких мисткиня проявила неабияку здібність. Це олії виконані у реалістичний спосіб, у лагідних, гармонійних тонах барв. Увагу цих портретів привертають повні виразу очі, які відзначаються якоюсь особливою поетичністю і замріяністю. Виявлені є у цих портретах своєрідні і духовні прикмети даної особи (що і було метою мисткині), а це дуже важливе і цінне у малюванні портретів. Цим самим й слід Галині Цісарук-Конопаді дальше розвивати свій талант у цьому напрямку.

У подібний спосіб малярка представляє композиції квітів. Тут також переважають підкреслено-лагідні тони. Самі квіти дуже вдалі — їх контури м'яко відділяються від особливо вишуканих і цікаво підібраних кольорів тла.

Якщо в портретах Галини Цісарук-Конопади підхід є більш аналітичний, то у виявах природи (як: мушлі, каміння тощо) мисткиня зосереджується над шуканням і використанням форми. Об'ємність цих об'єктів досягає мисткиня реалістичним світлотіньовим моделюванням — не дріб'язково-натуралістичним, а замашистим і сміливим. Ці картини здебільша великого розміру і у них помітний впевнений рисунок і багата на спокійні тони кольористична гама.

З цього слідує, що Галина Цісарук-Конопада не тратить часу, а наполегливо розвиває свій вартий уваги талант.

Виставка залишила надзвичайно миле враження у відвідувачів.

Тетяна Баюк

Кастро прибув...

(Закінчення зі стор. 1)

обширі будуть ревідувати та проводити поліціянти. Фідель Кастро привіз з собою також власну охорону — кругло 100 важко озброєних кубинських комуністичних поліціянтів, які перевірювали цілий терен довкола будинку Об'єднаних Націй при 1-ій евеню. За газетними повідомленнями — органи безпеки найбільше лякаються можливости, що кубинські еміґранти, які ненавидять Кастра, можуть винайміти літак і скинути бомбу на будинок Об'єднаних Націй в моменті, коли Кастро виголошуватиме свою промову.

Востаннє Кастро був у Ню Йорку 19 років тому і тоді він виголосив на Генеральній Асамблеї ОН 4 і півголинну промову. Тепер він заповів, що промовлятиме 75 хвилин. Його гостюватиме генеральний секретар ОН Курт Вальдгайм.

БЖЕЗІНЬСКІ ДОРАДЖУЄ...

(Закінчення зі стор. 1)

Бернард Роджерс, новий головний комендант збройних сил НАТО, поінформував учасників конференції, що Москва вже випродукувала і встановила стільки прецизійних найновіших атомових ракет і має стільки літаків-бомбардувальників, що СССР далеко перевищає в цих ділянках існуючий арсенал членських країн НАТО. Бжезінські перестерігав, що коли НАТО поступиться шантажеві Брежнєва, то цим спровокує тільки дальше застрашування збоку Москви і дальше одностороннє зброєння СССР, що може довести до вибуху війни.

Кооптовано двох нових членів до китайського Політбюра

Пекін. — Ассошіейтед Пресс інформує, що китайські керівники кооптували двох нових членів до Політбюра китайської Комуністичної партії, один з яких — це колишній посадник Пекіну Пенг Зен, який в часі т.зв. „культурної революції" був попав у неласку і позбавлений усіх партійних і громадянських прав. Другий — це Жао Зіянг, досі член Центрального Комітету Компартії.

Китайське пресове агенство „Гсінгуа" інформує, що призначено також 12 членів до Центрального Комітету, який, як відомо, є керівним органом в країні. Новоназначені мусять бути ще затверджені Крайовим Народним Конгресом, — каже китайське агенство, — але, як відмічують західні кореспонденти, це вже чиста формальність.

Перший член Політбюра Пенг Зен був недавно регабілітований, а перед тим стояв поза політичним життям, хоч теперішні керівники Китаю, зокрема голова Компартії і прем'єр-міністер Гуа Ґуофенг і його заступник Денг Шіапінг знали, що він займав колись високе становище в Компартії і був „несправедливо" переслідуваний режимом Мао Зедонга.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ПОМЕР БЛ.П. ОМЕЛЯН КЕРНИЦЬКИЙ

Філядельфія, Па. — У п'ятницю, 12-го жовтня ц. р., тут помер на 70-му році життя бл. п. Омелян Керницький, народжений у Сосонові, Україна. Парастас за душу Покійного буде відправлений у неділю, 14-го жовтня, о год. 5-ій по полудні у похоронному заведенні Насевичів при 109 Схід Табор Ровд, а похорон відбудеться в понеділок, 15-го жовтня, до церкви Христа Царя при 17 і Каюга вулицях, а відтак на цвинтар у Факс Чейсі.

Українська Академія Медичних Наук

Після дворічної підготови, 29-го квітня ц.р. була заснована академічно-наукова медична організація: Українська Академія Медичних Наук. Вона має свій відповідний статут і є зареєстрована в американськім уряді як не прибуткова організація.

Уже довгий час у вільному українському медичному світі відчувалася велика потреба такої академічної організації. Ініціятором її був д-р Роман Оришкевич, екзекутивний секретар науки і досліджень Світової Федерації Українських Лікарських Товариств. Ідею цю піддержало багато українських науковців наук, як проф. д-р Леонідас Мостович, також із Світової Федерації Українських Лікарських Товариств, проф. д-р Лев Дмоховський, проф д-р Теодор Залуцький та інші.

Мета та напрямні Академії є такі: Об'єднати висококваліфікованих спеціялістів лікарів та споріднених з медициною науковців українського походження. УАМН дасть змогу виміни думок у всіх ділянках перед медичних і клінічних наук і дослідів. УАМН буде сприяти інформації поступу медицини для майбутніх лікарів українського походження, та заохочувати лікарів, головно молодшого покоління до наукової праці, досліджения і кращої освіти різних медичних дисциплін. Члени Української Академії Медичних Наук братимуть активну участь в американських та міжнародних медичних і наукових конвенціях, конференціях і тим самим репрезентувати українську медицину як таку перед всеамериканським та міжнародним медичним світом. Академія стане провідником щодо медично-наукового та морально-етичного рівня всіх лікарів, і буде координувати їх наукову працю. Українська Академія Медичних Наук збереже історію української медицини.

Бути членом Української Академії Медичних Наук — це честь. Кандидат у членство Академії, мусить бути дипломатом американської колегії даної спеціяльности, чи затвердженим рівнокваліфікованим екзамінною колегією країни його осідку. Він мусить бути повночасним академіком в університеті в медичній школі, або вишкільнім медичнім центрі, що є визнаним асоціяцією американських медичних коледжів. Кандидат мусить бути людиною високого морального характеру, займати почесну професійну позицію і бути активним в медичній дослідній праці. Він мусить бути членом університетської колегії, ступеня-асистент професор і вище, та бути активним в навчанні медичних студентів. Його академічно-наукові осягнення повинні бути видні з його публікованих і непублікованих писаних праць.

У травні ц.р. відбулися вибори. Такі професори медичних шкіл різних університетів були обрані до Управи Академії: президент — д-р Роман Оришкевич (Илинойський Університет, Відділ Фізикальної Медицини і Реабілітації, Чікаґо); віцепрезидент — д-р Ярослав Барвінський (Манітобський університет, Відділ Хірургії, Вінніпег — Канада); Секретар-скарбник — д-р Теодор Залуцький (Говардський університет, коледж Фармації і Фармакологічних Наук, Вашінгтон, Д.С.); Ділові комісії очолили: Констинуція і Закони — д-р Леонідас Мостович (Кентаки університет, Відділ Радіології, Лексінгтон, Кентаки); Членство,— д-р Лев Дмоховський (Тексаський університет, Відділ Патології і Вірології, Гюстон, Тексас); Наукова і навчальна — д-р Мирослав Грешчишин (Стейтовий Нюйоркський університет, Відділ Положництва і гінекології, Боффало, Ню Йорк); Номінаційна комісія — д-р Петро Смильський (Торонтський університет, Відділ Оральної і Максільльо-Фаціяльної Хірургії, Торонто, Канада) та Професійні Зв'язки — д-р Олег Горникевич (Віденський університет, Інститут Біохемічної Фармакології, Відень, Австрія).

Управа УАМН

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Мешканці Родезії стурбовані майбутністю країни

Лондон. — У Лондоні продовжується затяжна конференція, яка має вирішити долю африканської країни Родезії, перезваної на Зімбабве. Учасниками конференції є всі заінтересовані сторони, отож лідер білої меншини (кругло 220,000 білих на кругло 6 мільйонів чорних) кол. прем'єр Іян Смит, чорний прем'єр коаліційного расово мішаного уряду пастор Абель Музорева і два представники чорних екстремістів із Патріотичного Фронту, який продовжує партизанську війну з сусіднього Мозамбіку проти расово мішаного уряду Музореви, після того, як впродовж довгих років вів таку війну проти білого уряду Смита.

На Лондонській конференції, якою проводить британський міністер закордонних справ, дійшло вже до порозуміння, що зменшено число білих представників у парляменті з 28 до 20, але не вирішено ще найважливішої справи:хто матиме контролю над військом і поліцією? Більшість населення в Зімбабве-Родезії, однаково білі, як чорні, підтримують становище прем'єра Музореви, що не можна погодитися на вимогу Патріотичного Фронту, щоби його партизанські загони стали державним військом, а теперішню армію в Родезії розпустити. Зате всі погоджуються, щоби партизани, припинивши свої дії, вернулися до Зімбабве-Родезії і як мирні громадяни взяли участь у нових виборах. Все одно в атмосфері непевности завтрашнього дня — білі мешканці Родезії масово виїздять відтіль, або до Британії, або до Південної Африки. В міжчасі військо Зімбабве-Родезії перевело рейд проти одної бази партизанів на території Мозамбіку.

✝

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА СТЕЛЬМАЩУК, членка УНС Відд. 473 ім Ю. Головінського в Монтреалі, померла 22 травня 1979 р. на 83-му р. життя. Нар. 1896 р. в Голубицях, повіт Броди, Україна; членкою УНС стала 1959 р. Залишила у смутку мужа Николу, дочку Меланію, синів: Івана, Петра, Иосифа, Тараса, невісток, зятя та внуків. Похорон відбувся 25 травня 1979 р. на цвинтарі Кот де Нейґес в Монтреалі.

Вічна Їй Пам'ять!
Віра Баніт, секр.

ІВАН ПОПОВИЧ, член УНС Відд 102 свв. Петра і Павла в Клівленді, Огайо, помер 31 липня 1979 р. на 78-му році життя. Нар. 1900 р. в Поріччі Задвірнім, пов. Рудки, обл. Львів; членом УНС став у 1927 р. Залишив у смутку дружину Катерину, доньку Марусю, сина Степана, сестру Марію Ґель і родину в Україні. Похорон відбувся 3-го серпня 1979 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 21-го ЖОВТНЯ 1979 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата Відд. ч. 217, о год. 2-ій по пол., в кафетерії церкви св. Иосафата. На порядку — відкриття, звіти фінансові і хворих, справа 85-ліття Ювілею УНС, збирання вкладок. Проситься чл. прибути. — К. Шевчук, предс., Ст. Васьків, Т. Кубарич, Д. Пристай.

НЕДІЛЯ, 14-го ЖОВТНЯ 1979 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя 76-ий Відд., о год. 1-ій по пол. в українській католицькій школі при Сенфорд і Айві вул. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. — В. Боярський, предс., Т. Клебан, касир, Ю. Демчук, фін. секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!